

LA BIBLIOTECA DE L'ETSEA 1972-2012
APORTACIÓ ALS ESTUDIS AGRARIS A LLEIDA

INTRODUCCIÓ

La Biblioteca de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària (ETSEA) ha estat sempre vinculada a l'Escola, tant en la seva creació, ara fa 40 anys, com en el seu desenvolupament i creixement, en la consolidació dels estudis universitaris, en la integració en el teixit social i cultural de la ciutat de Lleida i, per descomptat, en l'entorn agrícola i ramader, que constitueix la capacitat productiva més rellevant de les Terres de Ponent.

Durant aquest període de 40 anys, des del 1972 al 2012, la Biblioteca de l'ETSEA ha experimentat canvis rellevants, vinculats no només a l'adaptació a nous models bibliotecaris, sinó també a l'aparició de nous estudis i titulacions, al creixement del nombre d'estudiants, de fons documentals, d'espais, de recursos i d'equipaments i, molt particularment, a la revolució tecnològica que hem experimentat en els darrers cinquanta anys.

Per tant, doncs, emmarcarem la trajectòria de la Biblioteca durant aquests anys segons els diferents models bibliotecaris que hi ha hagut durant aquest període, que hem dividit en tres etapes significatives:

- La biblioteca tradicional: del 1972 al 1989
- El nou model de biblioteca: del 1990 al 1997
- De la biblioteca digital al web 2.0: del 1998 al 2012

LA BIBLIOTECA TRADICIONAL: DEL 1972 AL 1989

El model bibliotecari d'aquest període —inicialment amb accés tancat i posteriorment amb accés lliure als fons bibliogràfics— es basa en documentació en suport paper accessible mitjançant un catàleg manual de referències bibliogràfiques. A partir de l'any 1983, la Biblioteca de l'ETSEA ja compta amb altres documents en suport microforma, com els microfilms i les microfites.

Els orígens de la Biblioteca de l'ETSEA

El recorregut de la Biblioteca comença l'any 1972, quan es crea i inicia la seva activitat l'anomenada Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica Agrícola (EUETA) a l'antiga Granja Escola de la Diputació de Lleida, com centre de la Universitat Politècnica de Barcelona a Lleida.

Al curs 1972-1973 es va habilitar una sala polivalent de l'edifici per ubicar el fons de la Biblioteca. Hi havia 44 llibres i quatre revistes per als 67 estudiants matriculats. L'estiu del 1979 es va traslladar a la planta segona de l'edifici principal, ubicació que va ocupar, amb diferents ampliacions, fins al trasllat l'any 1996 a l'edifici on s'ubica actualment.

La Biblioteca inicialment ofería dos serveis bàsics: la consulta i el préstec del fons bibliogràfic. Aquest darrer servei s'oferia únicament en cap de setmana, tenint en compte el poc fons existent. Durant aquells primers anys, l'objectiu, tant de l'Escola com de la Biblioteca, va ser incrementar al màxim el fons documental per fer possible un millor servei als usuaris.

En aquest sentit, és important assenyalar que la creació de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers Agrònoms l'any 1976, on es va començar a impartir estudis de segon cicle i posteriorment de doctorat, va suposar una forta embranzida per als estudis que s'hi impartien i per a la Biblioteca.

L'esforç i el treball dut a terme per l'Escola es va veure recompensat amb un important increment del número d'alumnes, que va arribar a 405 durant el curs 1976-1977, xifra que multiplica per sis el nombre d'estudiants que van iniciar els seus estudis a l'Escola. La Biblioteca, amb el suport de l'Escola, també va incrementar els seus fons documentals i va arribar, el mateix any, a la quantitat de 564 llibres i 50 publicacions periòdiques, és a dir, una xifra dotze vegades superior a la xifra inicial.

Durant aquest curs es van iniciar els estudis de segon cicle a la nova Escola Tècnica Superior d'Enginyers Agrònoms de Lleida (ETSEA), que van completar els estudis que fins aleshores havia impartit l'EUETA. El funcionament de les dues escoles va ser independent durant dotze anys. Això representa un fet transcendent per al model de biblioteca escollit, que hauria pogut ser diferent al triat: un campus - una biblioteca, que donava servei a ambdues titulacions.

Accés tancat / restringit al fons documental

A partir de la dècada dels vuitanta, tenint en compte el creixement tant de l'alumnat com del fons bibliogràfic, el model bibliotecari que s'estableix és el propi de l'època: una biblioteca d'accés tancat.

Per tal de localitzar el fons, els usuaris disposaven d'uns catàlegs de matèries i de títols, i el personal l'anava a buscar per deixar-lo en consulta a la sala o bé en servei de préstec.

Dels anys 80 a final del segle XX: el pas de biblioteca d'escola al de biblioteca d'universitat.

Lluís Anglada.

Director del CBUC.

Les darreries del segle XX van ser uns anys de creixement econòmic continuat que van permetre disposar d'un Pla Plurianual d'Inversions per a les universitats de Catalunya. Aquest ha tingut els efectes de millorar de forma indiscutible les infraestructures, recursos i serveis universitaris. La situació de les biblioteques de la UdL, en iniciar-se el segle XXI pel que fa a instal·lacions i serveis és d'una qualitat molt alta, d'un nivell que a inicis dels anys 80 hom no podia imaginar que s'assoliria.

Recordem però que la situació de les biblioteques de les universitats catalanes a principis dels anys vuitanta era de descoordinació total acompanyada no tant per una penúria de mitjans com per una baixa qualitat dels serveis oferts o almenys d'una percepció de qualitat baixa per part dels usuaris. Hi havia llavors una important divisió entre biblioteques de facultat (per a estudiants) i de seminari o de càtedra, emportant-se les segones la majoria de recursos. Aquests quedaven, per motius d'accés, fora de l'abast de la majoria d'usuaris. Els serveis i recursos de les biblioteques universitàries deixaven bastant que desitjar i en els casos de biblioteques d'escola i de facultat, aquestes eren poc més que sales d'estudis amb documentació pobre, inadequada i obsoleta.

Per passar de la situació descrita ha calgut recursos i feina, però també tenir al cap un determinat model de biblioteca i endegar les mesures organitzatives que el fessin possible. No em toca a mi explicar les millores materials en els serveis bibliotecaris de la UdL, però sí recordar que part de la situació actual prové de la pertinença de la biblioteca de l'ETSEA a la xarxa de biblioteques de la UPC i de la seva transformació de biblioteca d'escola a biblioteca d'universitat.

El procés de millores a les biblioteques de les universitats espanyoles es va iniciar a la segona meitat de la dècada dels 80 i es va acabar de consolidar a la primera meitat de la dècada següent. La Biblioteca de l'ETSEAL, que formava part de la UPC, es va reorganitzar al mateix temps que la resta de biblioteques de la Universitat, la qual, per provenir d'una fusió d'escoles prèviament existents, era més descentralitzada que les altres universitats.

Els serveis que les biblioteques presten es basen en operacions, processos i instruments tècnics que els faciliten. El fonamental són els serveis (tenir una col·lecció adequada, deixar llibres, oferir espais per usar-los...) però, en el període del que parlem, la major part dels esforços de les biblioteques s'adreçaven (s'havien d'adreçar) a la construcció d'instruments. Fer-ho sols, des d'una biblioteca d'escola o de facultat era terriblement poc efectiu i (i això era el pitjor) es feia de traient recursos de personal de la feina que només podia fer una biblioteca de centre: atendre els usuaris, captar les seves necessitats i prestar-los serveis segons les seves conveniències.

El canvi que es va fer a les biblioteques de la UPC i en què va estar immersa la biblioteca de l'ETSEA va ser abandonar un sistema organitzatiu on les biblioteques estaven soles i que els calia fer elles totes les operacions tècniques per passar a

un altre model on el conjunt de biblioteques de centre formaven un tot orgànic. La UPC es va dotar d'una direcció de biblioteques que, a través de la reorganització i enfortiment dels serveis tècnics ja existents, va alliberar les biblioteques de molta feina interna. Això els va permetre centrar-se en la provisió de serveis bibliotecaris efectius i en les relacions amb l'Escola. Això va permetre també a l'ETSEA de gaudir de serveis bibliotecaris que no li venien de la seva biblioteca sinó del conjunt de biblioteques de la UPC: un catàleg on hi havia tots els llibres de la universitat, un sistema de préstec, un programari de gestió de biblioteques...

Han passat 20 anys i, a nivell organitzatiu, els problemes i les solucions s'assemblen. El nivell biblioteca és el fonamental, però aquest s'ha assolit en el marc de la Universitat. Avui qualsevol membre de la comunitat de la UdL gaudeix d'uns serveis bibliotecaris de qualitat i del mateix nivell sigui quin sigui el seu centre i molts d'aquests serveis els usa a distància, des de fora de la 'biblioteca'. Però una part important de la qualitat d'aquests serveis li provindran de fora d'ella mateixa. En aquests moments de canvi, és fonamental saber (tal com ho va ser fa temps) quin model de biblioteca volem i crear els mecanismes organitzatius i de cooperació que el facin possible, per tal de donar resposta als requeriments de la comunitat universitària.

Aquesta dècada va representar la consolidació dels estudis d'enginyeria agrària a Lleida, i el nombre d'estudiants van anar creixent fins arribar als 1.285. Paral·lelament la Biblioteca també es va anar consolidant, augmentant el personal bibliotecari i els fons documentals a l'abast dels seus usuaris.

Durant aquests anys van augmentar les col·leccions: els llibres catalogats van ser de 9.755 exemplars i les publicacions periòdiques de 209 títols. Com a referència de l'impuls de la Biblioteca de l'ETSEA, els préstecs es van situar a l'entorn

dels 9.141 durant el curs 1987-88.

L'any 1991 es van fusionar l'EUETA i l'ETSEA per donar lloc a l'actual centre amb el nom d'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària. La Biblioteca va continuar amb el model seleccionat: **un campus - una biblioteca**.

Accés lliure al fons documental

Un canvi de model molt significatiu en el món bibliotecari va ésser permetre el lliure accés al fons documental, fet que a la

Biblioteca de l'ETSEA es va produir durant el curs 1988-89. La Biblioteca canvia i s'adapta al nou model passant a oferir el seu fons bibliogràfic en accés lliure, la col·lecció física de la Biblioteca de forma presencial, tenint en compte la seva ordenació sistemàtica. El fet d'estar agrupat per matèries va permetre descobrir i fullejar obres poc conegudes fins al moment. Aquest model sens dubte va suposar la rendibilització del fons, així com l'increment dels préstecs.

Secció de monografies. Any 1989.

Primer sistema de control antifurt d'identificació per radiofreqüència. Any 1989.

En aquesta època el préstec es realitzava de forma manual. Aquest nou model no hagués estat possible sense la instal·lació d'un innovador sistema antifurt.

EL NOU MODEL DE BIBLIOTECA: DEL 1990 AL 1997

La Universitat de Lleida i el nou model bibliotecari

Aquesta dècada s'inicia amb un esdeveniment de gran importància per al futur dels estudis universitaris a Lleida: la recuperació de la Universitat de Lleida (UdL). El Parlament de Catalunya va aprovar la Llei 34 el 12 de desembre de 1991. Així doncs, durant el curs 1992-93 la Universitat de Lleida va iniciar el seu funcionament com a Universitat independent, amb estructures i organització pròpies.

Pel que fa al sistema bibliotecari, l'equip de govern de la UdL, sota el mandat del rector Jaume Porta, va optar pel model anglosaxó, amb funcionament de biblioteca única, amb una visió de conjunt, i amb la creació d'un catàleg únic, però amb la implementació d'una biblioteca especialitzada a cada campus i amb un servei centralitzat de direcció i coordinació.

D'aquesta manera neix l'any 1993 el Servei de Biblioteca i Documentació (SBD), amb la creació del qual es complementa el nou model de funcionament de les biblioteques, que esdevé més coordinat i eficient, i la seva vinculació i implantació en la nova estructura universitària i bibliotecària. Lògicament, la Biblioteca de campus de l'ETSEA esdevé una peça important en el model i en la nova estructura.

El desenvolupament d'aquest model va requerir l'assignació de recursos humans i materials, de programes d'automatització i modernització dels equipaments, nous edificis, i ampliació dels existents, mobiliari especialitzat i dotació de pressupostos.

En poques paraules les senyes d'identitat del nou Servei de

Biblioteca i Documentació de la UdL són: **una universitat - un catàleg i un campus - una biblioteca universitària.**

Informatització/automatització

Com a pas previ als canvis que es van produir des de l'inici de la dècada dels anys noranta en l'àmbit de totes les biblioteques de la UdL, l'any 1990 s'ofereix un nou servei a la Biblioteca de l'ETSEA, la consulta de bases de dades referencials en CD-ROM, en concret, AGRICOLA.

Durant els primers anys d'aquesta dècada es produeixen importants canvis en l'àmbit tecnològic, que van permetre la modernització i reorganització dels serveis bibliotecaris amb l'automatització integral de totes les tasques bibliotecàries.

La Biblioteca havia iniciat la informatització dels seus fons a la UPC l'any 1990 amb el sistema VTLS (*Virginia Tech Library System*). La posterior creació de la UdL no en va suposar la interrupció. Per tal d'adaptar-se i integrar-se als nous canvis tecnològics, es van prendre decisions, com ara:

Adquisició del sistema que va permetre la informatització integral de totes les tasques de gestió bibliotecària: el VTLS.

Creació de la xarxa informàtica que connecta les biblioteques i la Unitat Tècnica Central (UTC).

Assolits aquests objectius, es va iniciar l'automatització del fons de les biblioteques de la UdL. Un significat especial té, en aquest aspecte, l'any 1995 la posada en marxa del catàleg únic automatitzat de la UdL, que va permetre l'accés a la informació bibliogràfica de les biblioteques de la UdL des de qualsevol punt connectat a la xarxa de la Universitat, sense necessitat de traspasar les seves portes. Aquesta fita va suposar passar de l'accés a la informació des del catàleg manual al catàleg d'accés públic OPAC (*On line Public Acces Catalogue*).

Aquest mateix any 1995 es va implementar a la Biblioteca de

l'ETSEA el servei de préstec automatitzat, fet que va significar un repte molt important.

Nova Biblioteca de l'ETSEA

El 25 de novembre de 1996 es va inaugurar la nova ubicació de la Biblioteca, que coincideix amb l'actual. Ocupa la planta baixa de l'edifici 3 del Campus, on l'espai es reparteix en tres nivells, dels quals dos són pròpiament de Biblioteca i un tercer està ocupat pel Centre de Documentació Europea.

La Biblioteca té una superfície total de 1.332 m², amb un global de 328 places distribuïdes en 225 places d'estudi, 70 cabines individuals, 19 punts d'accés informàtic, 8 en secció audiovisuals i 6 en sala de formació d'usuaris.

La Biblioteca, a final d'aquest període (1997), donava servei a 2.841 estudiants, 195 professors i 51 membres del PAS. Tenia un fons de 31.762 monografies i 634 títols de publicacions periòdiques nacionals i estrangeres. Aquest fons bibliogràfic es complementa amb una secció d'audiovisuals i una important col·lecció de treballs pràctics tutorats i projectes fi de carrera presentats a l'Escola. Així mateix, la Biblioteca compta també amb una secció de reserva, amb obres amb valor històric, especialitzada en l'àmbit agronòmic i forestal.

Usuaris	Anys	
	1990	1997
Estudiants	1.423	2.841
Professors	125	195
PAS	30	51

Fons bibliogràfic	Anys	
	1990	1997
Monografies	11.818	31.762
Publicacions periòdiques	218	634
Bases de dades	1	5

La Biblioteca de l'ETSEA, doncs, es pot considerar que ja està consolidada com a punt de referència del coneixement, de la consulta de publicacions i

de suport a les línies d'investigació que van sorgint en els estudis agraris. Per tant, la seva implantació i consolidació i, sobretot, el seu arrelament en el món universitari ha esdevingut un fet inqüestionable que ha servit i servirà per ajudar no només a la institució, al personal docent i investigador i a l'alumnat universitari, sinó també a la societat en

general i, especialment, al territori lleidatà.

Autopréstec

Va ser l'any 1996 que a la Biblioteca es va instal·lar el primer equip d'autoservei de préstec de llibres, sent la primera a Catalunya i la segona a Espanya. Aquest sistema permet a

Diferents nivells de la Biblioteca de l'ETSEA.

(X. Goñi)

l'usuari que, mitjançant el seu carnet, pugui fer-se el préstec ell mateix sense necessitat de passar pel taulell. S'ha de ressaltar que el servei més valorat en les enquestes de satisfacció dels usuaris va ser el de les màquines d'autopréstec, que, en definitiva, va permetre l'ampliació horària del servei, l'auto-suficiència de l'usuari per treure llibres en préstec i un estalvi de recursos interns.

Màquina d'autopréstec 3M

DE LA BIBLIOTECA DIGITAL AL WEB 2.0: DEL 1998 AL 2012

La Biblioteca Digital. Cooperació bibliotecària. CBUC

Durant els inicis d'aquest període es produeix un fet -fruit de la cooperació bibliotecària- que contribuirà a canviar el model de biblioteca que teníem fins al moment: la incorpo-

ració progressiva de documentació electrònica, l'accés universal a la mateixa i els serveis de valors afegit que es posen a disposició de l'usuari a la Biblioteca Digital.

Això va suposar un gran augment del nombre de recursos electrònics especialitzats per als usuaris de la Biblioteca de l'ETSEA, fins al punt que l'any 2012 la Biblioteca compta amb més de 6.918 títols de revistes electròniques, 5.696 títols de llibres digitals i 21 bases de dades referencials i a text complet de l'àmbit dels estudis del Campus de l'ETSEA.

Aquesta fita mai hagués estat possible sense la cooperació bibliotecària mitjançant el Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC), tot adquirint consorciadament llicències d'accés a les col·leccions digitals subscrites, entre totes les Universitats Catalanes i la Biblioteca de Catalunya. Les contractacions consorciades han suposat un increment molt notable de la informació disponible per als usuaris i la possibilitat de l'accés universal a aquesta informació.

Les contractacions conjuntes d'informació electrònica multidisciplinària al CBUC van començar el 1999; aquesta data és clau, ja que amb ella s'inicia la primera fase de l'actual Biblioteca Digital, accessible a:

www.bib.udl.cat

L'objectiu de la Biblioteca Digital és oferir un conjunt nuclear d'informació electrònica multidisciplinària per a la totalitat de la comunitat universitària i investigadora de

Recursos electrònics	Recursos-e especialitzats ETSEA	Recursos-e multidisciplinaris
Revistes electròniques	6.918	15.680
Llibres digitals	5.696	16.058
Bases de dades	21	58

Biblioteca Digital. Recursos electrònics de pagament (consorciats i no consorciats) disponibles a la UdL l'any 2012.

Catalunya, independentment des d'on aquestes persones exerceixin la seva activitat. També darrerament s'està incorporant els documents digitals en accés obert dels repositoris consorciats.

Recursos i Serveis que conformen la Biblioteca Digital

A continuació fem una pinzellada d'alguns dels recursos i serveis més significatius que conformen actualment la Biblioteca Digital, tant pel que fa a la informació electrònica contractada de recursos restringits als membres del CBUC, a través d'adreça IP, com pel que fa als recursos d'informació electrònica en accés obert de forma universal.

FSTA: (*Food Science and Technology Abstracts*). Base de dades referencial subscripta durant el curs 1998/99, de l'àmbit de la tecnologia i química alimentària, nutrició i salut.

Elsevier Science Direct. Base de dades de revistes electròniques a text complet publicades per Elsevier. És de caràcter multidisciplinari, tot i que orientada principalment als àmbits de la ciència, la tecnologia i la medicina. Conté aproximadament uns 2.000 títols de revistes.

ISI Web of Knowledge. Base de dades referencial subscripta durant el curs 2004/2005, de caràcter multidisciplinari, tot i que hi ocupa un pes més rellevant l'àmbit de les ciències.

SpringerLink. Base de dades de revistes electròniques a text complet publicades per Springer-Verlag i altres editors, d'entre els quals es destaca Kluwer. És de caràcter multidisciplinari, però amb un gran pes de les ciències pures i medicina. Conté aproximadament uns 1.000 títols de revistes.

Refworks. És un gestor de referències bibliogràfiques en entorn web que permet importar automàticament referències de la majoria de bases de dades, generar automàticament bibliografies en diversos formats i exportar-les de manera senzilla a un document de text, publicar les referències bibliogràfiques a Internet (*RefShare*), i generar cites i biblio-

grafies en un document Word (*Write'n Cite*).

Repositoris Digitals

El Repositori Obert de la UdL

El Repositori Obert de la UdL és un repositori digital que es va implementar durant el curs acadèmic 2009-2010 recull, gestiona, difon, dóna accés i preserva les publicacions en format digital i en accés obert derivades de l'activitat acadèmica i investigadora de la UdL, les publicacions institucionals i altres materials de la comunitat universitària.

Actualment, de les comunitats en què s'organitza el Repositori, la de Recerca, que conté 739 publicacions (articles publicats, *working papers*, comunicacions a congressos, llibres o capítols de llibres), 210 corresponen a publicacions d'autors adscrits al campus de l'ETSEA (gairebé el 30% del total de la UdL).

Repositoris cooperatius

El Servei de Biblioteca i Documentació participa en altres repositoris digitals cooperatius coordinats pel Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC) i pel Centre de Supercomputació de Catalunya (CESCA), i que tenen el patrocini de la Generalitat de Catalunya. La seva finalitat és difondre la recerca i augmentar la visibilitat dels documents generats a les universitats; cal assenyalar els dipòsits d'accés obert, que contenen documentació generada pels membres de la comunitat universitària del campus de l'ETSEA. D'aquests repositoris, en destaquen els següents:

TDX (Tesis Doctorals en Xarxa). Implementat durant el curs acadèmic 2005-06, TDX és un repositori cooperatiu que conté, en format digital, tesis doctorals llegides a les universitats de Catalunya i d'altres comunitats autònomes.

RECERCAT (Dipòsit de la Recerca de Catalunya). Implementat durant el curs acadèmic 2006-07, RECERCAT és un dipòsit cooperatiu de documents digitals que inclou la

literatura de recerca de les universitats i dels centres d'investigació de Catalunya.

Els aplicatius per a la gestió bibliotecària de nova generació

L'augment de recursos electrònics disponibles, no només suposa un augment de la complexitat de la gestió de la col·lecció, sinó també una veritable reorganització dels processos tècnics que es duen a terme a la Biblioteca de l'ETSEA. Això es tradueix en una gran evolució en el món bibliotecari, amb la disponibilitat de gran quantitat de recursos i serveis digitals i, en conseqüència, la necessitat d'evolucionar cap a un nou sistema per a la gestió automatitzada de biblioteques que incorpori millores tecnològiques que permetin la millora de la prestació dels serveis oferts, préstec consorciat que pugui iniciar l'usuari, cerques federades de recursos electrònics i del catàleg. El CBUC amb el suport del Govern de la Generalitat va iniciar els estudis per a la contractació coordinada d'un nou programari per a les biblioteques de les Universitats Públiques Catalanes i la Biblioteca de Catalunya. El nou aplicatiu va ser *Millennium* de l'empresa Innovative que juntament amb el nous aplicatius de recursos electrònics *Metalib/SFX*, com a portal d'accés integrat a tots els recursos electrònics, han permès evolucionar i oferir els serveis i recursos esmentats.

L'evolució de la Biblioteca de la UdL durant aquests anys va suposar un canvi en el model d'atenció i de prestació de serveis. En aquest context de canvi, a la Biblioteca a l'ETSEA, com a la resta de biblioteques, coexisteixen els recursos impresos, els electrònics i els digitals, el que s'ha anomenat a la literatura professional la **Biblioteca híbrida**.

La Biblioteca de l'ETSEA, doncs, ofereix uns serveis basats en la integració de recursos d'informació de diferents tipus (impressos, bases de dades, revistes digitals, llibres electrònics.),

Lectors de llibres electrònics, ordinadors portàtils i tablets PC

però amb un únic punt d'accés: el catàleg de la UdL. Això implica que totes les revistes, llibres i bases de dades de la Biblioteca Digital són recuperables també a partir del catàleg de la UdL des de qualsevol punt connectat a la xarxa.

La progressiva implantació de la Biblioteca Digital té uns efectes directes sobre els serveis i recursos que ofereix la Biblioteca de l'ETSEA, sobre el desenvolupament de la col·lecció, sobre el seu ús, sobre el servei de referència i sobre la formació dels seus usuaris. Així, per tal de potenciar l'ús de les noves tecnologies relacionades amb la informació digital, durant el curs 2006/2007, la Biblioteca de l'ETSEA va iniciar el préstec de dispositius electrònics (tecnopréstec) amb l'objectiu de donar resposta a les necessitats dels usuaris: prestant ordinadors portàtils, ampliant els següents cursos amb lectors de llibres digitals i, posteriorment, amb tablets PC. L'acollida al campus ha estat molt positiva.

La qualitat com a norma

Ara bé, totes aquestes innovacions tecnològiques provoquen una crisi transitòria que el temps i l'ús han incorporat a les feines habituals de la Biblioteca. Aquest és, sens

dubte, la principal qualitat dels professionals de la Biblioteca de l'ETSEA. La biblioteca és un àmbit que evoluciona molt ràpidament empès per les demandes de serveis i recursos de qualitat, el que comporta que els professionals hagin d'evolucionar per assumir nous reptes, per adaptar-se als requeriments de noves activitats i noves maneres de treballar.

Aquesta capacitat de reformular la mateixa tasca diària s'ha vist ratificada i valorada positivament en les diferents avaluacions que s'han realitzant al Servei de Biblioteca i Documentació, del qual en forma part la Biblioteca de l'ETSEA. La primera avaluació, duta a terme per l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU) durant l'any 1999, es va centrar en determinar la qualitat de les prestacions als usuaris de les biblioteques. La segona avaluació, duta a terme en el marc del procés transversal en què participen totes les universitats catalanes i que promou AQU durant el curs 2005-2006, ja es va desenvolupar en el nou context universitari caracteritzat pel procés d'adaptació a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES). Els resultats positius d'aquestes avaluacions han servit per reafirmar el compromís que la Biblioteca de l'ETSEA manté amb els seus usuaris, oferint serveis i recursos adaptats a les seves necessitats.

Formació i informació d'usuaris

La Biblioteca ofereix un servei de formació d'usuaris que ha anat adaptant-se al llarg del temps als nous requeriments. La formació d'usuaris, que s'inicia en arribar l'alumnat a l'ETSEA, ha esdevingut un procés continu al llarg de tota la seva permanència a la universitat, ja que les necessitats van canviant a mesura que completa la seva formació. L'objectiu d'aquestes sessions de formació és proporcionar als assistents de l'autonomia necessària per utilitzar els serveis i recursos que ofereixen les biblioteques, i al mateix temps,

Nous espais adaptats a l'EEES.
(X. Goñi).

adquirir les aptituds, els coneixements i les habilitats que permeten reconèixer quina informació es necessita, com es localitza, com s'avalua i com s'utilitza de manera efectiva.

Aquesta activitat es va iniciar el curs acadèmic 1999/2000; posteriorment, a mesura que han anat canviant les exigències acadèmiques i de recerca dels usuaris del campus, s'han ampliat el nombre de cursos i de sessions de formació. Una de les activitats formatives més ben valorades és la col·laboració amb el professorat del campus, en les sessions de formació dissenyades per adaptar-se estretament als continguts

Nous espais adaptats a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES). Any 2011.
(X. Goñi).

Quioscs digitals d'informació.
(X. Goñi).

de cada assignatura donant el màxim suport amb els recursos i serveis de la biblioteca.

Durant el curs 2009/2010 la Biblioteca de l'ETSEA posa en funcionament el *Servei Pregunta*, un servei virtual de referència destinat a donar resposta a les consultes realitzades per qualsevol usuari de les biblioteques de la Universitat, dins un entorn integrat i col·laboratiu amb altres biblioteques de l'àmbit català i, en un futur, de l'àmbit espanyol i internacional.

Especial menció mereix l'accés via *web* dels serveis i recursos d'informació que ofereix la Biblioteca de l'ETSEA. El *web* tradicional ha evolucionat a l'anomenat *web 2.0*, basat cada vegada més en el paper actiu que assumeixen els seus usuaris, que ja no només es dediquen a consumir continguts, sinó que han esdevingut productors i compartidors de continguts. Aquest context fa que la Biblioteca de l'ETSEA es plantegi la integració de nous serveis relacionats amb el *web 2.0*, alguns dels quals s'han implementat en els darrers temps, com ara la incorporació d'eines *web 2.0* en el treball diari del personal de la biblioteca (eines de treball cooperatiu, *wiki* interna de l'SBD o *Google calendar*).

La Biblioteca durant el curs 2010-2011 ha redissenyat espais

per tal d'oferir sales de treball col·laboratiu i treball en grup, i espais informals de consulta amb sofàs i butaques. Són espais confortables, equipats amb tecnologia i pensats per fer treballs en grup, projectes, estudiar conjuntament i compartir idees. Aquesta adaptació dels espais és la resposta a les necessitats que s'han produït amb els nous estudis en el marc de l'EEES.

Pel que fa als equipaments i mobiliari a la Biblioteca de l'ETSEA, s'han instal·lat quioscs digitals d'informació, en concret, dos terminals a través dels quals es pot accedir al catàleg de la Biblioteca, al correu electrònic, al campus virtual així com al servei "Pregunta" per fer consultes bibliogràfiques i sol·licitud de préstec de tecnologies.

A més a més, durant el curs 2011-2012, s'ha obert a la comunitat universitària el servei de préstec consorciat PUC, que permet la possibilitat d'accedir al préstec de qualsevol document del Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC) a cost zero, totalment gratuït.

Espai de treball col·laboratiu i de treball en grup.
(X. Goñi).

EL CENTRE DE DOCUMENTACIÓ EUROPEA DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA

El Centre de Documentació Europea (CDE) de la Universitat de Lleida va ser creat l'any 1988, moment en què l'ETSEA

Sala de consulta del Centre de Documentació Europea. Any 1991.

encara pertanyia a la UPC, mitjançant un conveni impulsat per Jordi Carbonell, professor de l'ETSEA i per la Comissió de les Comunitats Europees. Val a dir que els CDE van sorgir per iniciativa de la Direcció General X, dins el marc de la política d'informació universitària i que s'atorgaven a aquelles universitats que realitzessin estudis i investigacions sobre integració europea, per tal de donar-los-hi suport documental en la seva tasca. Tenen, però, un caràcter públic i per tant hi pot accedir qualsevol persona que vulgui informació relacionada amb temes comunitaris. D'aquesta manera el CDE s'integra dins la Xarxa de CDE de la Comissió Europea.

El CDE, que va començar la seva activitat l'any 1991, formava part ja des dels seus inicis de la Biblioteca de l'ETSEA i a partir del 1993 també de l'estructura del Servei de Biblioteca de la UdL. El fons documental cobreix tots els àmbits temàtics comunitaris: assumptes generals, financers i institucionals, agricultura, medi ambient, lliure circulació de treballadors i política social, dret, educació i cultura, relacions exteriors, etc. Mitjançant el conveni signat amb la Comissió Europea, el Centre rep gratuïtament les publicacions oficials que ge-

neren les institucions i els organismes de la Unió Europea (UE) a través de la seva Oficina de Publicacions (Eur-Op/OPOCE), i gaudeix d'accés gratuït a les seves bases de dades. A canvi, el CDE es compromet a conservar, gestionar i difondre aquesta documentació per tal de fer-la accessible al conjunt de la comunitat universitària i al públic en general. Els CDE es converteixen d'aquesta manera en els principals dipositaris, amb caràcter oficial, de la documentació que emana de les institucions europees.

De lliure accés per als ciutadans, el CDE disposa des del primer moment dels recursos tècnics necessaris per resoldre totes aquelles consultes documentals que se li plantegin relacionades amb la UE. I, amb l'objectiu clar d'apropar-se a la pròpia comunitat universitària i a la ciutadania en general, porta a terme una sèrie d'activitats que han anat evolucionant al llarg dels anys: informació bibliogràfica, elaboració de dossiers documentals, formació, col·laboracions externes, celebració del Dia d'Europa.

En aquest sentit, al marge d'aquesta oferta d'informació especialitzada, la integració del CDE dins de l'estructura del Servei de Biblioteca i Documentació li ha permès compartir processos, cosa que suposa no només una optimització dels serveis i recursos disponibles sinó també la millora de la seva qualitat.

Al novembre de 1996 es va inaugurar el nou espai que ocupa la Biblioteca de l'ETSEA, a l'edifici 3 del Campus. L'espai és de tres nivells i el CDE n'ocupa la planta superior amb una superfície total de 271 m² i 66 places de lectura.

Des de l'any 2005, els CDE formen part d'una xarxa més àmplia de punts d'informació anomenada *Europea Direct*, impulsada per la Comissió Europea, amb la finalitat d'organitzar i reunificar part dels seus serveis d'informació sobre la Unió Europea a la comunitat universitària i a tota la societat, en particular a la lleidatana.

UNA DARRERA REFLEXIÓ

Han estat 40 anys de l'ETSEA i han estat 40 anys de la nostra Biblioteca de l'ETSEA, 40 anys que representen un gran recorregut en la nostra història particular, que hem anat detallant quasi any rere any. Hem intentant posar de manifest els esdeveniments més representatius de cada època i l'adaptació i integració de la Biblioteca al seu entorn universitari i social, així com el seu desenvolupament i creixement en funció de les necessitats estructurals i funcionals, que es troben vinculades a la constant evolució dels materials, les màquines, la formació, el coneixement i la tecnologia.

La Biblioteca ha anat incrementant el personal tècnic i administratiu, augmentant de forma molt important els fons documentals, millorant i ampliant de forma constant els serveis als usuaris i, fins i tot, quasi al final de la dècada dels noranta, el trasllat físic a la nova i actual Biblioteca amb prestacions d'espais i equipaments que garanteixen l'estabilitat del Servei.

Parlem, doncs, d'una Biblioteca de l'ETSEA en constant evolució per donar resposta a les necessitats dels nostres usuaris. Unes necessitats que afrontem amb compromís i qualitat. Compromís amb els nostres usuaris i qualitat amb els serveis i recursos que oferim, orientats a satisfer l'usuari en les seves necessitats d'aprenentatge, de docència i de recerca. Volem assenyalar-ne els recursos més significatius: espais per al treball individual, per al treball col·laboratiu i en grup, ordinadors d'ús públic i portàtils, quioscs d'informació, xarxa *wifi*, lectors de llibres electrònics i *tablets* PC; i, en relació amb els serveis, en destaquem: préstec de documents i d'equipaments tecnològics, guies temàtiques, sessions de formació d'usuaris en habilitats informacionals, difusió de la informació i publicacions digitals en accés obert (projectes de final de carrera, tesis doctorals, articles de recerca, etc.).

En aquest sentit, els darrers anys, que coincideixen amb aquests primers del present mil·lenni, s'han caracteritzat pel gran avenç tecnològic que ha ocasionat el canvi de model bibliotecari i l'arribada de la biblioteca digital i el *web* 2.0, nou cicle que ja ha començat, considerant la gran empenya que experimenten les formes interactives de compartir la informació amb les aplicacions *web*, xarxes socials, vídeos, *wikis* i blogs.

L'entrada de les universitats a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) ha suposat una adaptació de la Biblioteca de l'ETSEA com a part integrant de l'SBD. Les actuacions desenvolupades han suposat un pas endavant en la modernització de les biblioteques, amb mitjans i mètodes derivats de la innovació tecnològica, el que posa de manifest la voluntat de la Biblioteca d'estar al dia i mirar al futur amb il·lusió i optimisme, amb un personal a qui agrada el seu treball, a qui agrada la Biblioteca i a qui també agrada els sentiments que transmet el pensament de Jorge Luis Borges: "*Siempre imaginé que el Paraíso sería algún tipo de Biblioteca*".

